

Nr 439.

Av herrar **Persson** i Stockholm och **Senander**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 274, med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsrisk ersättning till sjömän.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 274 föreslås att lagen av den 15 december 1939 om utbetalande av krigsrisk ersättning till sjömän skall gälla krigsrisk ersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1944.

Denna lag innebär, att sjöfolkets bestämmanderätt över egna arbetsinkomster mer eller mindre inskränkes. Därmed har man stiftat en undantagslag mot en viss yrkesgrupp och inkräktat på en urgammal demokratisk medborgarrätt. Rätten att själv sköta egen inkomst bestrides inte någon annan medborgare än sjömannen. Undantagna äro endast sådana personer som icke kunna betecknas som fullgoda medborgare, t. ex. sådana som genom sinnessjukdom eller liknande äro oförmögna att taga vara på sig själva och därför måste ställas under förmyndarskap. Genom ovannämnda lag placeras man svenskt sjöfolk i samma kategori.

Lagen motiverades vid sin tillkomst med ett påstått omfattande spritmissbruk bland sjömännen, samt att krigsrisk ersättningen tillförde sjömännen så stora inkomster, att det inte kunde anses försvarligt att de själva skulle handhava skötseln av desamma utan kontroll av myndigheterna. Dessa ohållbara och oriktiga påståenden återfinnas i koncentrat i justitieministerns yttrande i riksdagsdebatten, då lagen antogs 1939. Han yttrade bl. a. om sjömännen:

»... Under sådana förhållanden förefaller det mig väl motiverat, att lagstiftningen ger dem ett stöd, som hindrar dem att slå sig lösa i den höga grad som styrkan av spänningen, under vilken de arbeta och komma att arbeta, giver anledning till... Det har då förefallit mig som om det skulle ligga i såväl hans eget som i hans anhörigas intresse, att man begränsar hans möjligheter att leva det glada livet till att han blir hänvisad till att göra det med den ordinarie hyran.»

Med sådana motiveringar antogs lagen, som innebar, att sjöfolket sattes under ett förnedrande förmyndarskap. På ett sådant upprörande cyniskt och kränkande sätt tog man på sin tid ställning i riksdagen till frågan om en viktig demokratisk rätt för sjöfolket. Eftersom man sedermera förlängt lagen två gånger, kan man antaga, att lagens tillskyndare fortfarande företråda samma uppfattning om sjöfolket.

Nutidens sjömansliv är dock inte så glatt, att det behöver begränsas genom

lagstiftning. Det är i stället i bästa fall en ändlös kedja av hårda, arbetsfyllda vakter på däck och fyrdurk — och i sämsta fall, vilka tyvärr äro nog så vanliga, torpederingar, bombningar, minsprängningar och ohyggliga dagar och nätter i livbåtar och på flottar. Krigets järnhårda lagar, som sjöfolket lever under, äro tillräckligt hårda, utan att man i sjömannens eget hemland behöver stifta undantagslagar för att ytterligare beskära rörelsefriheten.

Lagen är byggd på förutsättningen att svenskt sjöfolk brister ifråga om ansvarskänsla inför sig själva, sin kår och sitt land. Detta är en falsk förutsättning. Sjöfolket står på den mest utsatta delen av svensk beredskap, och på den posten ha de fullgjort sin medborgarplikt till fullo. Svensk sjöfart har kunnat hållas i gång under krigets svåra år. Det är sjöfolket och inga andra, som möjliggjort detta. I den mån, som sjöfarten inskränkts under dessa år, så har det inte berott på att matrosar och eldare, maskinister och styrmän eller andra sjöfolksgrupper vägrat att ställa sin yrkeskunskap och sina liv till förfogande.

I dessa dagar är det populärt att vitt och brett tala om beredskapsanda och om uppoffringar för det gemensamma bästa. I sjöfolkskretsar talas det inte så mycket om dessa saker. Däremot har man i handling bevisat sin samhällsanda på ett markerat sätt. Sjöfolkets dagliga gärning inom sjöfarten, och de offer, som de i ständigt växande omfattning göra för landets bästa, torde utgöra fullgoda och tillräckliga bevis för att kåren består av kvalificerade medborgare med sådana moraliska och fysiska egenskaper, att de tillfullo äro berättigade att åtnjuta medborgerliga rättigheter liksom andra medborgare.

Med hänvisning till ovanstående föreslå undertecknade,

att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 274.

Stockholm den 1 juni 1943.

Set Persson.

K. Senander.